

OPINTOKESKUS KANSALAISFOORUMI

Annamari Martinviita, 7.11.2025

KANSALAIS-
FOORUMI

MIKÄ ON OPINTOKESKUS?

- Valtakunnallinen vapaan sivistystyön oppilaitos, joka toimii **järjestöllisen koulutuksen** asiantuntijana ja **kansalaisjärjestöjen** koulutus- ja kehittämiskumppaneina
- 11 opintokeskusta Suomessa
- Toimintaa säätelevät laki ja asetus vapaasta sivistystyöstä
- Laista tulevat opintokeskusten erityistehtävät:
 - aktiivinen kansalaisuus
 - demokratian ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan edistäminen
 - hyvinvointi
 - elinikäinen oppiminen

OPINTOKESKUSTEN TOIMINTARAKENNE

- Kunkin opintokeskuksen ylläpitäjä on yhdistysmuotoinen sivistysliitto, jolla on jäsenjärjestöjä
- Jäsenjärjestöt ovat kansalais- ja kulttuurijärjestöjä, puolueita ja ammattiliittoja
 - Valtakunnallisia, alueellisia tai paikallisia
- Vuonna 2024 sivistysliitoilla oli 365 jäsenjärjestöä ja koulutusyhteistyötä noin 1300 järjestön tai yhdistyksen kanssa

KANSALAISYHTEISKUNNAN OPPIMISEN EKOSYSTEEMI

- Koulutusta vapaaehtoistoimijoille, luottamushenkilöille, yhdistysaktiiveille
- Osaamisen kehittämistä suoraan yhdistyksistä nouseviin tarpeisiin: kansalaisyhteiskunta itse määrittelee tarpeet ja tavoitteet oppimiselle

*Opintokeskukset
ovat demokratian
oppilaitoksia*

YHDISTYKSET KOULUTTAVAT AKTIIVISESTI

- Opintokeskusten järjestämä koulutus tavoitti vuonna 2024 noin 262 000 opiskelijaa ympäri maata
- 97 % koulutuksista toteutetaan kansajärjestäjien eli yhdistysten kautta (3% opintokeskusten omaa koulutusta)
- Kurssit ovat tyypillisesti joko tiiviitä lyhytkursseja (esimerkiksi viikonloppu) tai koko lukukauden tai -vuoden kokoontuvia ilta- tai aamuryhmiä
- Osallistujat ovat kaiken ikäisiä, kaikenlaisista taustoista
- Yhdistykset palkkaavat omat kouluttajansa omiin tarpeisiinsa

VAPAAEHTOISVOIMIN TUOTETTUA TOIMINTAA YMPÄRI MAATA

- kriisiauttaminen
- palo- ja pelastustoiminta
- sosiaali- ja terveysalan palvelut
- kulttuuri
- liikunta
- uskonto
- valmius- ja pelastustoiminta
- vertais- ja kokemustoiminta
- monikulttuuriset yhteisöt
- ihmisoikeuksien ajaminen
- maaseudun elävöittäminen

Ja valtavan paljon muuta!

KIVIJALKANA SIVISTYSPEDAGOGIIKKA JA YHTEISÖLLINEN OPPIMINEN

- Opintokeskuksissa oppiminen on yhteisöllistä, kokemuksellista ja vertaisoppivaa
- Ohjaaja toimii enemmän yhteisön rakentajana kuin tiedon jakajana.

KIVIJALKANA SIVISTYSPEDAGOGIIKKA JA YHTEISÖLLINEN OPPIMINEN

- Opintokeskusten pedagogisen ohjaamisen periaatteita ovat:
 - kohtaaminen
 - toivo, tulevaisuususko ja rohkeus
 - aktiivisuus ja toimijuus
 - yhteisöllisyys ja kokonaisvaltaisuus
 - mahdollisuuksien tunteminen ja tunnistaminen (Nivala 2020)

KANSALAISFOORUMI KULTTUURISEN SIVISTYSTYÖN TOIMIJANA

- Kulttuurijärjestöjen oma oppilaitos: 8 jäsenjärjestöä
- Teemme yhdessä kulttuurista sivistystyötä
 - mahdollisuuksia kehittää itseään ja voimaantua yhteisöllisen taiteen ja kulttuurin keinoin
 - kansalaisten aktivoimista ja tietotaidon lisäämistä osallistumiseen ja vaikuttamiseen
- Tarjoamme koulutusta, neuvontaa, aineistoja ja rahallista tukea

JÄSENJÄRJESTÖMME

- Kanteleliitto
- Moniheli
- Suomen Harrastajateatteriliitto
- Suomen Kansanmusiikkiliitto
- Suomen Kuvataidejärjestöjen Liitto
- Suomen Nuorisoseurat
- Suomen Nuorisosirkusliitto
- Suomen Puhallinorkesteriliitto

TUEMME SIVISTYSTÄ JA AKTIIVISTA KANSALAISUUTTA

SIVISTYS PROSESSINA

- Jatkuva oppimisen prosessi, jossa tarkastellaan omaa ajattelua kriittisesti: muotoutuu henkilökohtainen suhde tietoon.
- Tiedosta keskustellaan muiden kanssa ja ollaan valmiita muuttamaan ajattelua: syntyy silta yhteiseksi hyväksi toimimiseen

SIVISTYS YHDISTYSTOIMINNASSA

- Yhteisö, jossa oppia ja opetella
- Yhteisö, jonka kanssa vuorovaikuttaa opitusta
- Yhteisö, jossa löytää oma tapa toimia aktiivisena kansalaisena
- Yhteisö, jonka kanssa yhdessä tarttua epäkohtiin ja toimia

KOULUTUSSUUNNITTELIJAN TYÖ

LAAJA KIRJO TEHTÄVIÄ

- Koulutusten suunnittelu ja toteutus
- Kurssituki yhdistyksille: pedagoginen ja rahallinen tuki
- Hanketoiminta
- Jäsenjärjestöjen neuvonta
- Jäsenjärjestöjen tapahtumat
- Ohjemateriaalit, artikkelit

MINUN TAUSTANI

- Musiikkipedagogi AMK (kansanmusiikki)
- FT, vuorovaikutuksen tutkimus
- Tapahtumatuottajan ammattitutkinto
- Pitkän linjan yhdistystoimija

OPPAAT JA JULKAISUT

- Paljon tukimateriaalia kouluttajille ja ohjaajille:
<https://peda.net/kansalaisfoorumi/>
- Tutustu julkaisuihin
<https://kansalaisfoorumi.fi/julkaisut/>
- Laaja kansalaisyhteiskunnan tietopankki, rahoitus- ja järjestöhakemistot:
kansalaisyhteiskunta.fi sekä
[Kansalaisyhteiskunnan verkkolehti](#)

TÄÄLTÄ LÖYDÄT MEIDÄT

- Kansalaisfoorumi.fi
- Kansalaisyhteiskunta.fi : [postituslistalle](https://kansalaisyhteiskunta.fi/postituslistalle)
- Facebook: @Kansalaisfoorumi
- Instagram: #kansalaisfoorumi
- LinkedIn: Kansalaisfoorumi – Citizens' Forum
- Tilaa uutiskirjeemme: eepurl.com/htWlIX

***”Sivistyminen on
ojentautumista kohti
valoa ja vapautta.”***

– Santeri Alkio